

ψήγματα Ανάλυσης επί πολυνομοσχεδίου (ΥΕΘΑ) Ν. Δένδια επί δημοσιεύματος «Σταδιοδρομία και εξέλιξη των Αξιωματικών των Ενόπλων Δυνάμεων»

Επανέρχομαι με νεότερη συνθετική εργασία και θα προχωρήσω σε πλήρη ανάλυση του τελευταίου επίσημου εγγράφου «Σταδιοδρομία και εξέλιξη των Αξιωματικών των Ενόπλων Δυνάμεων», εντοπίζοντας και σχολιάζοντας ανά άρθρο και θεματική ενότητα όλα τα αντιφατικά, ασαφή ή προβληματικά σημεία που αναδεικνύονται φιλοξενώντας κατά περίπτωση εδάφη και σχόλια από συγγενούς ανησυχίας χώρους:

Θα εστιάσω ιδιαίτερα στα θέματα ανωτατοποίησης των Σχολών Υπαξιωματικών, των μετατάξεων με 14ετία και πτυχίο ΑΕΙ, των οργανικών θέσεων και της μισθολογικής και διοικητικής κατάταξης.

Ανάλυση του Σχεδίου Νόμου «Σταδιοδρομία και Εξέλιξη Αξιωματικών Ενόπλων Δυνάμεων»

Διακηρυγμένος σκοπός είναι η **αύξηση του επαγγελματισμού και της παραμονής των στελεχών**, η ευθυγράμμιση με τα πρότυπα ΝΑΤΟ, και η δημιουργία ενός πιο συνεκτικού και ευέλικτου συστήματος διαχείρισης προσωπικού.

Ωστόσο, όπως θα δούμε, αρκετές από αυτές τις αλλαγές έχουν πυροδοτήσει **κριτική σχετικά με αντιφάσεις και αδυναμίες**: πολλοί παρατηρητές και ενδιαφερόμενοι αμφισβητούν αν πράγματι επιτυγχάνεται “αναβάθμιση” ή “αξιοκρατία”, υποδεικνύοντας σημεία όπου οι νέες ρυθμίσεις μπορεί να οδηγήσουν σε **υποβάθμιση ή αβεβαιότητα**. Στις επόμενες ενότητες, εξετάζουμε συστηματικά τα καίρια ζητήματα.

Ανωτατοποίηση των Σχολών Υπαξιωματικών (ΑΣΣΥ) – Ονομαστική «Αναβάθμιση» ή Πραγματική;

Ένα από τα πλέον σημαντικά θέματα είναι η προτεινόμενη **ακαδημαϊκή αναβάθμιση των ΑΣΣΥ** σε επίπεδο Ανωτάτων Στρατιωτικών Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων (ΑΣΕΙ). Η ανάγκη αυτή έχει αναγνωριστεί εδώ και χρόνια, καθώς οι σχολές ΑΣΣΥ (ΣΜΥ, ΣΜΥΝ, ΣΜΥΑ) παρέχουν τριετή εκπαίδευση και από το 1992 η εισαγωγή γίνεται με Πανελλαδικές εξετάσεις – ήδη από το 2001 είχαν ενταχθεί τυπικά στην Ανώτερη Εκπαίδευση sasmy.gr. Παρ’ όλα αυτά, οι απόφοιτοι ΑΣΣΥ δεν είχαν εξομοιωθεί πλήρως με κατόχους πτυχίου Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης και ο ν.3883/2010 εισήγαγε μάλιστα πρόσθετα κωλύματα (όπως η απαίτηση κατοχής πτυχίου ΑΕΙ για προαγωγή σε Συνταγματάρχη) sasmy.gr. Το δε Υπουργείο Παιδείας οσάκις ζητήθηκε ισοτιμία με ΤΕΙ/ΚΑΤΕ/ΚΑΤΕΕ (προ ανωτατοποίησης των) παρέπεμπε στο Υπουργείο Άμυνας λόγω αναρμοδιότητας. Και φυσικά το Αμύνης και τα επιτελεία υπενθύμιζαν πως ο νόμος περί Στρατιωτικών ανώτερων σχολών αφορά ...το Στρατιωτικό περιβάλλον!

Διακηρύξεις και προσδοκίες: Ο Υφυπουργός και άλλοι κυβερνητικοί παράγοντες είχαν εξαγγείλει επανειλημμένα την πρόθεση “*αναβάθμισης των Ανωτέρων Στρατιωτικών Σχολών Υπαξιωματικών στην ανώτατη βαθμίδα της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης*”. Ωστόσο, όπως σημειώνει το Συντονιστικό Συμβούλιο Αποφοίτων ΑΣΣΥ, στο σχέδιο νόμου “**απουσιάζουν παντελώς διατάξεις για αναβάθμιση των σχολών υπαξιωματικών**” armyvoice.gr.

Αντί να προβλεφθεί ρητά η ένταξη των ΑΣΣΥ στο πλαίσιο του ν.4957/2022 περί Ανώτατης Εκπαίδευσης (που θα τις καθιστούσε ισότιμες με Πανεπιστήμια ή έστω πρώην ΤΕΙ), το νομοσχέδιο αρκείται σε αλλαγή ονομασίας: από **ΑΣΣΥ** σε **ΑΣΣΜΥ** με επίπεδο “ισότιμο με ΑΕΙ” κατά το Εθνικό Πλαίσιο Προσόντων.

Ουσιαστικό περιεχόμενο της “ανωτατοποίησης”: Σύμφωνα με προηγούμενη ανάλυση μου η ρύθμιση συνίσταται στη χορήγηση πτυχίων «*ισότιμων με ΑΕΙ*» από το 2028 και μετά, με *πιστοποίηση προγραμμάτων από την ΕΘΑΑΕ, χωρίς όμως την ένταξη των σχολών αυτών στο νομικό καθεστώς των ΑΕΙ (ν.4957/2022)*. Επιπλέον, οι ακαδημαϊκές λειτουργίες των ΑΣΣΜΥ παραμένουν υπό ισχυρή στρατιωτική εποπτεία: προβλέπεται η ίδρυση σχολών/τμημάτων χωρίς αυτοδιοίκηση, με προσωρινούς “Κοσμήτορες” που θα είναι αξιωματικοί, και με τα **προγράμματα σπουδών να τελούν υπό την εποπτεία του ΓΕΕΘΑ**. Αυτό πρακτικά σημαίνει ότι οι ΑΣΣΜΥ δεν αποκτούν τα χαρακτηριστικά

ανεξαρτήτων ακαδημαϊκών ιδρυμάτων, αλλά παραμένουν στρατιωτικές σχολές με περιορισμένη ακαδημαϊκή αυτονομία.

Διδακτικό προσωπικό και υποδομές: Ένα ιδιαίτερα ανησυχητικό σημείο –που αναδείχθηκε τόσο από τους απόφοιτους ΑΣΣΥ όσο και από ανεξάρτητους αναλυτές– είναι η πρόβλεψη του σχεδίου νόμου για το εκπαιδευτικό προσωπικό. Συγκεκριμένα, με νέα διάταξη (προσθήκη παρ.9 στο άρθρο 21 του ν.3187/2003) **θεσπίζεται ότι τα μαθήματα στις σχολές Υπαξιωματικών θα διδάσκονται από στελέχη των ΕΔ, χωρίς καμία αναφορά σε απαραίτητα ακαδημαϊκά προσόντα**armyvoice.gr. Μόνο σε περίπτωση αδυναμίας στελέχωσης μιας θέσης διδασκαλίας από στρατιωτικό προβλέπεται η πρόσληψη ωρομίσθιου εκπαιδευτή με σύμβασηarmyvoice.gr. Πρόκειται για ρύθμιση που, αντί να κατοχυρώνει **μόνιμο διδακτικό προσωπικό υψηλών προσόντων**, επιτρέπει την **συγκυριακή κάλυψη μαθημάτων από όποιον αξιωματικό είναι διαθέσιμος**, ακόμη κι αν δεν διαθέτει εκπαιδευτική ή επιστημονική επάρκεια.

Τα αποτελέσματα μιας τέτοιας πολιτικής έχουν ήδη φανεί: το Συντονιστικό ΑΣΣΥ υπενθυμίζει ότι πρόσφατα, στη ΣΜΥ, **για ένα ολόκληρο εξάμηνο δεν υπήρχαν καθηγητές για κρίσιμα ακαδημαϊκά μαθήματα**, με συνέπεια οι σπουδαστές να αναπληρώνουν με πρόσθετη στρατιωτική εκπαίδευση και τελικά να εξετάζονται σε ύλη που δεν διδάχθηκε – μάλιστα τιμωρήθηκαν με στέρησης εξόδου όσοι απέτυχαν στα μη διδαχθέντα αντικείμεναarmyvoice.gr. Το συμπέρασμα του Συντονιστικού είναι δεικτικό: «ΑΣΣΥ με υποβαθμισμένη εκπαίδευση, χωρίς μόνιμους καθηγητές, χωρίς σύγχρονα εργαστήρια και βιβλιοθήκες, χωρίς ισοτιμία με τα ΑΤΕΙ, [και] με δυσμενέστερη ιεραρχική και μισθολογική εξέλιξη»armyvoice.gr.

Σύγκριση με αρχικό προσχέδιο: Στο αρχικό κείμενο των 169 σελίδων, είχε τεθεί επίσης το πλαίσιο ίδρυσης της Διοίκησης Ακαδημαϊκής Εκπαίδευσης και το οργανόγραμμα των ΑΣΣΜΥ, με εκτενείς λεπτομέρειες περί τομέων, τμημάτων, κατηγοριών προσωπικού (Διδακτικό Ερευνητικό Προσωπικό, Στρατιωτικό Διδακτικό Προσωπικό, Ειδικό Τεχνικό Εργαστηριακό Προσωπικό, κ.λπ.). Η δομή αυτή, παρότι δανείζεται ορολογία πανεπιστημιακού τύπου, τελεί **αναλόγως** με τις διατάξεις του ν.3187/2003 (νόμου πλαίσιο για ΑΣΕΙ) και όχι ευθέως του ν.4957/2022 (νόμου-πλαίσιου για τα Πανεπιστήμια). Αυτό καταδεικνύει ότι η κυβέρνηση επέλεξε μια **ημιτελή λύση**: να «βαφτίσει» ανώτατες τις σχολές Υπαξιωματικών, **χωρίς να τις εντάξει πλήρως στο Ενιαίο Χώρο Ανώτατης Εκπαίδευσης** υπό το Υπουργείο Παιδείας.

Κριτική – "Ψευδο-ανωτατοποίηση": Ο χαρακτηρισμός που αποδίδεται από πολλούς είναι ότι πρόκειται για **ονομαστική** και όχι ουσιαστική ανωτατοποίηση – «**ψευδο-ανωτατοποίηση**» όπως χαρακτήρισα σε προηγούμενη ανάρτηση μου. Η φοίτηση παραμένει 3ετής (συν εξάμηνο πρακτικής) χωρίς πρόβλεψη για αύξηση ακαδημαϊκού φόρτου ή εισαγωγή πτυχιακής εργασίας κ.ο.κ., ενώ οι ήδη γνωστές αδυναμίες (έλλειψη ερευνητικών εργαστηρίων, βιβλιοθηκών, επαρκούς διδακτικού προσωπικού) **δεν θεραπεύονται**. Σε αυτό το πλαίσιο, ακόμα και μετά το 2028, εάν δεν αλλάξει κάτι ριζικά, οι απόφοιτοι ΑΣΣΜΥ θα εξακολουθούν να μην κατέχουν ισότιμο τίτλο σπουδών με τους αποφοίτους Πανεπιστημίων σε πρακτικό επίπεδο (π.χ. αναγνώριση επαγγελματικών δικαιωμάτων, δυνατότητα μεταπτυχιακών σπουδών χωρίς συμπληρωματικά μαθήματα κ.λπ.).

Ενδεικτικό είναι ότι ακόμη και η αιτιολογική βάση του νέου νόμου φαίνεται αντιφατική: ο ίδιος ο ΥΕΘΑ έχει παραδεχθεί πως «**αυτό που συμβαίνει σήμερα με τους ΑΣΣΥ είναι υποβάθμιση και θα έρθει μια πλήρης προσέγγιση που θα συνιστά αναβάθμιση**».

Μα στα αλήθεια τι ακριβώς εννοεί? Την καταβαράθρωση απώλειας 6 βαθμών και την ακαδημαϊκή καταστροφή των Σχολών θεωρεί αναβάθμιση? Και τι δεν θα έδιναν αν θα μπορούσαν να έπιναν μισό καφέ μαζί του και να με κοιτούσε στα μάτια!

Συνοψίζοντας, **υφίσταται σαφής αντίφαση** μεταξύ των εξαγγελιών περί ανωτατοποίησης και των πραγματικών ρυθμίσεων του νομοσχεδίου. Οι ενώσεις αποφοίτων ΑΣΣΥ ζητούν την ένταξη των

σχολών τους στην ανώτατη εκπαίδευση *επί της ουσίας*, δηλαδή ισοτιμία με τα Ανώτατα Τεχνολογικά Εκπαιδευτικά Ιδρύματα (ΑΤΕΙ) όπως αυτά ορίστηκαν νομοθετικά armyvoice.grarmyvoice.gr. Το σχέδιο νόμου, αντιθέτως, **δεν κατοχυρώνει κάτι τέτοιο**. Αντιθέτως, θεσμοθετεί μια μορφή εσωστρέφειας: οι σχολές παραμένουν αμιγώς υπό στρατιωτικό/διοικητικό έλεγχο, χωρίς ακαδημαϊκή αυτοτέλεια, γεγονός που μακροπρόθεσμα ενδέχεται να *υπονομεύσει περαιτέρω το επίπεδο σπουδών*.

Μετατάξεις Υπαξιωματικών σε Αξιωματικούς – Κατάργηση Εκπαιδευτικής Δίοδου και Νέος «Στενός» Σωλήνας

Μια δεύτερη κομβική αλλαγή αφορά τις **μετατάξεις Μονίμων Υπαξιωματικών στο σώμα των Αξιωματικών**. Παραδοσιακά, από τη δεκαετία του '80, υπήρχε η δυνατότητα ορισμένοι απόφοιτοι ΑΣΣΥ να εξελίσσονται σε αξιωματικούς μέσω **εκπαιδευτικών διαύλων**: ο ν.1294/1982 προέβλεπε ότι ένας αριθμός επιλέκτων υπαξιωματικών μπορούσε, με εξετάσεις, να εισάγεται στις παραγωγικές σχολές αξιωματικών (π.χ. ΣΣΕ) σε ειδικές θέσεις. Αυτός ο θεσμός –μια **ακαδημαϊκή οδός ανόδου**– λειτούργησε για δεκαετίες ως κίνητρο εξέλιξης και αξιοποίησης ικανών υπαξιωματικών.

Τι προβλέπει το νέο πλαίσιο: Στο σχέδιο νόμου, αντί της εκπαιδευτικής αυτής δίοδου, θεσπίζεται μια **διοικητική διαδικασία μετάταξης**. Συγκεκριμένα, **Υπαξιωματικοί προέλευσης ΑΣΣΥ που έχουν συμπληρώσει 14 έτη υπηρεσίας και είναι πτυχιούχοι ΑΕΙ** δύνανται να ζητήσουν μετάταξη στο Σώμα Αξιωματικών, **προς κάλυψη κενών οργανικών θέσεων Ανθυπολοχαγού (και αντίστοιχων), με καταληκτικό βαθμό τον Ταγματάρχη**. Η μετάταξη θα γίνεται μέσω ετήσιας διαδικασίας: κάθε χρόνο θα προκηρύσσονται από τα Γενικά Επιτελεία οι θέσεις Ανθυπολοχαγών που απαιτούνται, οι ενδιαφερόμενοι Υπαξιωματικοί θα υποβάλλουν αίτηση και δικαιολογητικά, και τα αρμόδια συμβούλια κρίσεων θα επιλέγουν τους κατάλληλους, καταρτίζοντας πίνακες επιτυχόντων και απορριπτέων. Οι επιτυχόντες θα προάγονται σε Ανθυπολοχαγούς και θα εντάσσονται σε νέα επετηρίδα Αξιωματικών, μετά τους ομοιόβαθμους τους.

Κατάργηση του ν.1294/82: Το κομβικό σημείο εδώ είναι ότι παράλληλα **καταργείται το ιστορικό εκπαιδευτικό μονοπάτι προς τους αξιωματικούς**. Στις μεταβατικές διατάξεις του σχεδίου ορίζεται ρητά ότι διατηρείται σε ισχύ η διάταξη του άρθρου μόνου του ν.1294/1982 **μόνο έως τις εισαγωγικές εξετάσεις του 2030** (όταν θα έχουν δικαίωμα συμμετοχής οι τελευταίοι σπουδαστές ΑΣΣΥ που εισέρχονται το 2026). Μετά το 2030, **η εκπαιδευτική δίοδος παύει να υφίσταται**. Αυτό σημαίνει ότι οι μελλοντικοί υπαξιωματικοί **δεν θα μπορούν πλέον να γίνουν αξιωματικοί μέσω σχολών**, παρά μόνο μέσω της ανωτέρω διαδικασίας μετάταξης.

Αξιολόγηση της νέας διαδικασίας: Θεωρητικά, η πρόβλεψη για μετάταξη με πανεπιστημιακό πτυχίο και 14ετή εμπειρία αποσκοπεί στο να διασφαλιστεί ότι οι *ικανότεροι και πιο μορφωμένοι* υπαξιωματικοί θα ανελιχθούν. Ωστόσο, η κριτική εστιάζει σε αρκετά σημεία:

- Πρόκειται για **διοικητική διαδικασία και όχι κατοχυρωμένο δικαίωμα**: ο νόμος δεν εγγυάται ότι όλοι οι πληρούντες κριτήρια θα γίνουν αξιωματικοί, αλλά μόνο όσοι απαιτούνται για να καλυφθούν κενές θέσεις. Αυτό σημαίνει ότι η δυνατότητα εξέλιξης επαφίεται στις εκάστοτε ανάγκες και αποφάσεις της διοίκησης. Όπως επισημαίνεται, πρόκειται για έναν **«στενό, ανταγωνιστικό σωλήνα εξαρτώμενο διοικητικά – όχι δικαίωμα»**.

- Προϋπόθεση κατοχής πτυχίου ΑΕΙ: Ορίζεται ότι οι υποψήφιοι πρέπει να είναι πτυχιούχοι ΑΕΙ ή κάτοχοι ισότιμου τίτλου αλλοδαπής. Αυτή η απαίτηση, ενώ φαίνεται λογική με βάση το ότι μετατάσσονται σε σώμα Αξιωματικών (όπου όλοι οι νεοεισερχόμενοι είναι απόφοιτοι ΑΕΙ/ΑΣΕΙ), εγείρει ζήτημα ίσης μεταχείρισης: Σήμερα οι απόφοιτοι ΑΣΣΥ δεν έχουν αναγνωρισμένο πτυχίο ΑΕΙ – αν και στο μέλλον θα παίρνουν πτυχίο “ισότιμο με ΑΕΙ”, η μη ένταξη των σχολών τους στο νόμο 4957/2022 αφήνει αμφιβολίες αν αυτό θα λογίζεται πραγματικά ως πανεπιστημιακό πτυχίο. Επομένως, ένας μόνιμος υπαξιωματικός που θέλει να εξελιχθεί θα πρέπει κατά τη διάρκεια της υπηρεσίας του να σπουδάσει σε κάποιο πολιτικό πανεπιστήμιο εξ αποστάσεως ή με φυσική παρουσία, προκειμένου να αποκτήσει πρόσθετο τίτλο σπουδών. Πολλοί θεωρούν αυτή την προϋπόθεση εμμέσως αποκλειστική: «όταν η ακαδημαϊκή

υπόσταση των ΑΣΣΥ είναι ήδη αποδυναμωμένη, η απαίτηση πτυχίου ΑΕΙ για μετάταξη μετατρέπεται *de facto* σε αποκλεισμό» σημειώνεται χαρακτηριστικά. Το βάρος πέφτει στους ίδιους τους υπαξιωματικούς να καλύψουν το άδικο μορφωτικό “έλλειμμα” της σχολής τους.

· Καταληκτικός βαθμός Ταγματάρχη: Ακόμη κι αν επιλεγεί κάποιος για μετάταξη, η εξέλιξή του θα έχει ανώτατο όριο. Προβλέπεται ότι μετατασσόμενοι υπαξιωματικοί μπορούν να προαχθούν εν ενεργεία έως τον βαθμό του Ταγματάρχη. Δηλαδή, αποκλείεται εκ προοιμίου η πρόσβαση τους σε ανώτερους βαθμούς (Αντισυνταγματάρχη και άνω). Αυτή η ρύθμιση θεσπίζει ένα είδος “αξιωματικών δύο ταχυτήτων”: αξιωματικοί προερχόμενοι εξ υπαξιωματικών με οροφή το βαθμό του Ταγματάρχη, σε αντίθεση με τους υπόλοιπους αξιωματικούς προέλευσης ΑΣΕΙ που μπορούν να ανέλθουν έως και Αντιστράτηγοι/Στρατηγοί υπό προϋποθέσεις. Αξίζει να σημειωθεί ότι το προηγούμενο καθεστώς (π.χ. ν.2439/1996) επέτρεπε στους εξ ΑΣΣΥ αξιωματικούς να φτάσουν έως Συνταγματάρχες χωρίς πτυχίο, ενώ ο ν.3883/2010 περιόρισε όσους δεν είχαν πτυχίο στο να αποστρατευτούν ως Αντισυνταγματάρχες sasmy.gr. Τώρα, για τη νέα γενιά, ο πήχυς κατεβαίνει στον Ταγματάρχη – γεγονός που από πολλούς κρίνεται ως υπηρεσιακή υποβάθμιση των προοπτικών τους. Όπως τονίζει και το σχετικό ερώτημα βουλευτών στη Βουλή, η “αποκοπή των αποφοίτων ΑΣΣΥ από την κανονική ιεραρχική εξέλιξη εντός των ΕΔ ισοδυναμεί με επαγγελματικό αποκλεισμό και ακύρωση των προσδοκιών τους”, ιδίως δεδομένου ότι παραδοσιακά μπορούσαν να φθάσουν έως Αντισυνταγματάρχες ή και υψηλότερα βάσει προσόντων και αξιολόγησης mod.mil.gr.

· Αριθμητικός περιορισμός και αβεβαιότητα: Η διαδικασία μετάταξης, όντας ανταγωνιστική, θα ευνοήσει λίγους. Τα κενά οργανικών θέσεων Ανθυπολοχαγών που θα προκηρύσσονται κάθε χρόνο αναμένεται να είναι περιορισμένα. Μάλιστα, το προσχέδιο νόμου περιλαμβάνει μακροχρόνιο προγραμματισμό οργανικών θέσεων μέχρι το 2046, “κλειδώνοντας” εκ των προτέρων πόσες προαγωγές/μετατάξεις θα γίνουν ανά έτος και βαθμό. Αυτό έχει χαρακτηριστεί από κριτικούς ως δημιουργία δομικών “bottlenecks” στην ροή της ιεραρχικής εξέλιξης. Με άλλα λόγια, το σύστημα προδιαγράφει ότι ένα πολύ μικρό ποσοστό θα ανεβαίνει (και με μεγάλη καθυστέρηση), ενώ η πλειοψηφία θα μένει στάσιμη.

Συμπερασματικά, η θεσμοθέτηση του νέου συστήματος μετατάξεων **δεν αντιμετωπίζεται θετικά** από μεγάλη μερίδα του στρατιωτικού προσωπικού. Αντιθέτως, εκλαμβάνεται ως *υποβάθμιση* της έως τώρα δυνατότητας μετεξέλιξης. Το προηγούμενο σύστημα μέσω εξετάσεων στις παραγωγικές σχολές –παρά τις δυσκολίες του– θεωρείτο πιο αξιοκρατικό και ανοιχτό, καθώς στηριζόταν σε **ακαδημαϊκό ανταγωνισμό** και δεν έθετε ανώτατο βαθμό εξέλιξης (πολλοί εξ ΑΣΣΥ αξιωματικοί έφτασαν ακόμη και Υποστράτηγοι στο παρελθόν). Αντίθετα, τώρα οι εξ ΑΣΣΥ θα γνωρίζουν εκ των προτέρων ότι ακόμη και οι “τυχεροί”/ικανότεροι εξ αυτών θα έχουν μια **οροφή μέσης διοικητικής βαθμίδας**. Οι ενώσεις (ΠΟΕΣ, κ.ά.) ήδη στις ανακοινώσεις τους ζητούν να επανεξεταστεί το ζήτημα, προτείνοντας είτε τη **διατήρηση παράλληλα της εκπαιδευτικής οδού** είτε τουλάχιστον την άρση του καταληκτικού βαθμού Ταγματάρχη.

Η δε χρονική συγκυρία – η κατάργηση του ν.1294/82 μετά το 2030 – έχει ερμηνευτεί από κάποιους ως μεθόδευση ώστε να μην υπάρξουν άμεσα αντιδράσεις από τους ήδη φοιτούντες και όσους σύντομα θα εισαχθούν σε ΑΣΣΥ (καθώς διασφαλίζεται ότι οι τάξεις έως 2026 θα έχουν τελευταία ευκαιρία να δώσουν εξετάσεις για αξιωματικοί).

Ίδρυση Σώματος Μονίμων Υπαξιωματικών – Νέα Βαθμολογική Δομή και Οργανικές

Θέσεις

Η πιο δομική αλλαγή που εισάγει το νομοσχέδιο είναι η δημιουργία ενός διακριτού **Σώματος Μονίμων Υπαξιωματικών**

Νέα κλίμακα βαθμών Υπαξιωματικών: Στο Μέρος Β' του σχεδίου νόμου καθορίζεται η σειρά βαθμών των Μονίμων Υπαξιωματικών, με 12 διαβαθμίσεις (Υ1 έως Υ12). Ενδεικτικά: αρχίζει από **Επιλοχίας Β' Τάξης (Υ1)**, συνεχίζει με Επιλοχία Α' (Υ2), Αρχιλοχία Β' (Υ4), Αρχιλοχία Α' (Υ5), Αρχιλοχία Μονάδας

(Υ6), και φτάνει στους βαθμούς **Ανθυπασπιστή** (τριών τάξεων: Β', Α', Διοικήσεως Σχηματισμού (Υ9), Διοικήσεως Μείζονος Σχηματισμού (Υ10), Διοικήσεως Α/ΓΕΕΘΑ (Υ11)) και κορυφώνεται με **Ανθυπασπιστή ΓΕΕΘΑ (Υ12)**. Ο **καταληκτικός βαθμός** για τους Υπαξιωματικούς των Κλάδων ορίζεται ο Ανθυπασπιστής ΓΕΕΘΑ (Υ12), ενώ για των Κοινών Σωμάτων λίγο χαμηλότερα (Υ10). Ουσιαστικά, καθιερώνεται μια **ιεραρχία βαθμών αποκλειστικά για υπαξιωματικούς**, με τον Ανθυπασπιστή ΓΕΕΘΑ να είναι ο "κορυφαίος" Υπαξιωματικός σε κάθε κλάδο (εναλλάξ ανά ΣΞ, ΠΝ, ΠΑ).

Αυτή η νέα δομή σημαίνει ότι οι υπαξιωματικοί *δεν θα προάγονται πια σε αξιωματικούς κατώτερους (ανθυπολοχαγούς κ.λπ.)* όπως συνέβαινε υπό προϋποθέσεις πριν, αλλά θα παραμένουν στο σώμα τους έως αποστρατείας. Η μετάταξη λίγων στον σώμα αξιωματικών (όπως περιγράφηκε στην προηγούμενη ενότητα) θα είναι εξαίρεση, ενώ ο κανόνας είναι ότι θα υπηρετούν όλη τη σταδιοδρομία τους ως Υπαξιωματικοί.

Οργανικές θέσεις και «κλείδωμα» προαγωγών: Το σχέδιο νόμου, για πρώτη φορά, καθορίζει **συγκεκριμένο αριθμό οργανικών θέσεων** ανά βαθμό Υπαξιωματικών και μάλιστα προγραμματίζει την εξέλιξή τους σε βάθος 20ετίας. Σε παραρτήματα ή πίνακες (στο αρχικό κείμενο) φαίνεται να προσδιορίζεται πόσες θέσεις θα υπάρχουν σε κάθε βαθμό από το έτος τάδε έως το 2046. Αυτό πρακτικά σημαίνει πως η προαγωγή των υπαξιωματικών **δεν θα εξαρτάται μόνο από τα χρόνια υπηρεσίας ή τα προσόντα**, αλλά κυρίως από το εάν υπάρχει κενή οργανική θέση στον επόμενο βαθμό. Μάλιστα, στο προσχέδιο προβλέπεται ότι για κάθε βαθμό υπάρχει ελάχιστος χρόνος παραμονής (π.χ. 5 έτη σε κάθε υποβαθμό Επιλοχία ή Αρχιλοχία, 7 έτη στον Αρχιλοχία Α' Τάξης)[scribd.com](https://www.scribd.com), και ότι η **πλειονότητα θα αποστρατεύεται στα 35 έτη υπηρεσίας** με βαθμό Ανθυπασπιστή ή και χαμηλότερο, ενώ **ελάχιστοι "εκλεκτοί"** (περίπου 30 ανά Κλάδο) θα φτάνουν **στον ανώτατο Ανθυπασπιστή στα 40 έτη υπηρεσίας**[scribd.com](https://www.scribd.com).

Αυτή η ρύθμιση έχει χαρακτηριστεί ως *"κλείδωμα" του κλάδου των Υπαξιωματικών σε στενή τροχιά*. Η ΠΟΕΣ περιγράφει τη νέα εξέλιξη με τα σημεία (1)–(9) σε πρόσφατο ενημερωτικό της, σημειώνοντας ενδεικτικά: **φοίτηση 3 έτη** στη σχολή, έπειτα **σειρά βαθμών με 5ετίες** (λοχίας β' 5 έτη, λοχίας α' 5 έτη, επιλοχίας β' 5, επιλοχίας α' 5, αρχιλοχίας β' 5, αρχιλοχίας α' 7 έτη) και μετά **35ετία = αποστρατεία**, με μόνη εξαίρεση μια χούφτα που θα φτάνουν Ανθυπασπιστές με 40ετία[scribd.com](https://www.scribd.com)[scribd.com](https://www.scribd.com). Μάλιστα, εισάγονται *"τιμητικοί"* ενδιάμεσοι τίτλοι (Επιλοχίας Μονάδος, Αρχιλοχίας Μονάδος) για όσους κριθούν εξαιρετικοί στους βαθμούς τους, χωρίς όμως ουσιαστικό αντίκρισμα πέρα από τον τίτλο[scribd.com](https://www.scribd.com).

Συνέπειες στην υπηρεσιακή εξέλιξη: Ένα άμεσο αποτέλεσμα είναι ότι οι σημερινοί νεότεροι υπαξιωματικοί αντιλαμβάνονται πως οι ευκαιρίες ανόδου θα είναι εξαιρετικά περιορισμένες. Η *"ραχοκοκαλιά των ΕΔ"*, όπως αποκαλούνται συχνά οι υπαξιωματικοί, ουσιαστικά καθλώνεται. Ακόμα και άριστοι επαγγελματίες, με δεκαετίες εμπειρίας, **δεν θα μπορούν να φτάσουν σε υψηλές θέσεις ευθύνης**, διότι αυτές θα ανατίθενται μόνο σε αξιωματικούς

Επίδραση στους ΕΠ.ΟΠ.: Στο ίδιο πλαίσιο αλλαγών, τροποποιείται και η εξέλιξη των Επαγγελματιών Οπλιτών. Οι ΕΠ.ΟΠ., σύμφωνα με το σχέδιο, θα μπορούν μετά από κάποια χρόνια να **μεταταχθούν στο σώμα Μονίμων Υπαξιωματικών** (άρθρο 25 του σχεδίου). Ωστόσο, και γι' αυτούς, η προοπτική φέρεται να **τερματίζεται χαμηλά**, συγκεκριμένα στον βαθμό του Επιλοχία. Όπως αναφέρει η ΠΟΕΣ, οι *"παλιοί"* ΕΠ.ΟΠ. δεν θα έχουν την ίδια σταδιοδρομία με τους *"νέους ΕΠ.ΟΠ."* (υπονοεί ίσως τους μελλοντικούς απόφοιτους ΑΣΣΥ που θα είναι ουσιαστικά υπαξιωματικοί χωρίς ειδικότητα αρχικά). Αντιθέτως, η σταδιοδρομία των ΕΠ.ΟΠ. *«θα σπάσει σε διπλούς βαθμούς ώστε να είναι πιο εύπεπτα τα δέκα έτη παραμονής σε βαθμό»* και θα **περατώνεται στον βαθμό του Επιλοχία**[scribd.com](https://www.scribd.com). Δηλαδή, θα παραμείνουν ισοβίως στην κατώτερη κλίμακα των υπαξιωματικών, χωρίς δυνατότητα να γίνουν Ανθυπασπιστές. Αυτή η οροφή ίσως συνδεθεί και με την ήδη υφιστάμενη πρόβλεψη αποστρατείας των ΕΠ.ΟΠ. στα 50 τους έτη (με όριο 40ετία υπηρεσίας). Σε κάθε περίπτωση, οι ΕΠ.ΟΠ. φέρονται να

αντιμετωπίζονται ως ένα “**αναλώσιμο**” **προσωπικό** για κάλυψη χαμηλόβαθμων θέσεων, με περιορισμένο ορίζοντα ανέλιξης.

Ανησυχίες και χαρακτηρισμοί: Το Συντονιστικό ΑΣΣΥ κάνει λόγο για “**συστηματική υποβάθμιση των υπαξιωματικών**” και χαρακτηρίζει την κυβέρνηση αναξιόπιστη ως προς τις εξαγγελίες της armyvoice.gr. Επισημαίνει δε ότι το νομοσχέδιο, παρότι πλασάρεται ως “καινοτόμο”, τελικά ρυθμίζει αποσπασματικά και αναποτελεσματικά διάφορα θέματα, δίνοντας μια εικόνα προχειρότητας και επί τα χείρω αλλαγών armyvoice.grarmyvoice.gr.

Ένα άλλο θέμα είναι η **ενδοϋπηρεσιακή αντίδραση**: Ήδη παρατηρείται, σύμφωνα με το Συντονιστικό, έντονος διχασμός μεταξύ των στελεχών, με διαδικτυακές αντιπαράθεσεις μεταξύ διαφορετικών προελεύσεων (ΑΣΕΙ vs ΑΣΣΥ vs ΕΠΟΠ) armyvoice.gr. Αυτή η πόλωση ίσως δεν είναι άσχετη με τη γενικότερη φιλοσοφία του “σώματος υπαξιωματικών”. Η ΠΟΕΣ μάλιστα αναφέρει ευθέως ότι έχει ξεκινήσει μια “**καλλιέργεια εσωτερικού κοινωνικού αυτοματισμού**” με σύνθημα «το Σώμα Υπαξιωματικών δεν σας αφορά» – προσπαθώντας δηλαδή να πείσει τους αξιωματικούς και άλλες κατηγορίες ότι το θέμα αφορά μόνο τους υπαξιωματικούς, ώστε να μην υπάρξει ενιαία αντίσταση scribd.com. Τέτοιες τακτικές, σύμφωνα με την Ομοσπονδία, **υπονομεύουν το ηθικό και το κύρος των ΕΔ** και μπορεί να έχουν σοβαρές συνέπειες μακροπρόθεσμα scribd.com.

Μεταβατικότητα και σχέδιο “Ατζέντα 2030”: Αξίζει να σημειωθεί ότι οι αλλαγές αυτές δεν θα εφαρμοστούν απότομα. Όπως αναφέρθηκε, μέχρι το 2030 θα υπάρχουν τάξεις μεταβατικές. Μετά το 2030 προβλέπεται η πλήρης εφαρμογή, με ορίζοντα το 2040 να έχει “**εξαλειφθεί το καρκίνωμα και ο εκφυλισμός**” – λέξεις που φέρονται να χρησιμοποιούνται ειρωνικά από την ΠΟΕΣ, υπονοώντας ότι η ηγεσία θεωρεί τους παλιούς ΕΠΟΠ, ΕΜΘ (Εθελοντές Μακράς Θητείας) και αξιωματικούς εξ ΑΣΣΥ ως προβληματικά στοιχεία που πρέπει να απομακρυνθούν scribd.comscribd.com. Πράγματι, γίνεται λόγος για **δυνατότητα πρόωρης εξόδου** από το στράτευμα αυτών των κατηγοριών, υπό τον ευφημισμό της “**σύνδεσης με την αγορά εργασίας**” scribd.com. Δηλαδή, αναμένεται να δοθούν κίνητρα ή να ασκηθούν πιέσεις για **πρόωρη αποστρατεία πολλών υπηρετούντων στελεχών** που δεν χωρούν στη νέα δομή, έτσι ώστε σταδιακά να μείνουν μόνο όσοι εντάσσονται στο νέο μοντέλο. Αυτό συνιστά μια **σιωπηρή εργασιακή επισφάλεια** για πολλούς εν ενεργεία, και ήδη εκφράζεται φόβος από τους συλλόγους ότι μπορεί να δούμε “κύμα παραιτήσεων” ειδικά σε ειδικότητες όπως η Πληροφορική, όπου τα στελέχη είναι περιζήτητα στην αγορά και δεν θα επιθυμούν να εγκλωβιστούν σε ένα κοινό διακλαδικό σώμα χωρίς προοπτικές armyvoice.gr.

Συνολικά, η ίδρυση του Σώματος Υπαξιωματικών, όπως προτείνεται, φέρνει στο φως **πολλαπλές αντιφάσεις**:

- Ενώ διακηρύσσεται ότι αναβαθμίζει τον ρόλο των υπαξιωματικών, στην πραγματικότητα συρρικνώνει τη βαθμολογική τους εξέλιξη (αφού κανείς πλέον δεν θα φτάνει σε αξιωματικό βαθμό μέσω κρίσεων).
- Ενώ γίνεται λόγος για αξιοκρατία, εισάγονται αυστηρές ποσοστώσεις που θα αφήνουν αναξιοποίητο μεγάλο μέρος ικανών στελεχών (λόγω έλλειψης θέσεων).
- Ενώ επισήμως οι υπαξιωματικοί αναγνωρίζονται ως “ραχοκοκαλιά”, ουσιαστικά τους αποστερείται κάθε δυνατότητα ανάληψης κορυφαίων θέσεων ευθύνης, αφού ένα αόρατο ταβάνι (glass ceiling) τίθεται πολύ νωρίτερα στην καριέρα τους.

Η δε σύγκριση με το **προγενέστερο νομικό πλαίσιο** (νόμοι 2439/1996, 3883/2010 κλπ.) δείχνει ότι αντί η Πολιτεία να διορθώνει αδικίες εις βάρος των εξ ΑΣΣΥ αξιωματικών (που όντως υφίστανται μετά το 2010, με πιο αργές προαγωγές και αποκλεισμό από Συνταγματάρχες sasmy.grsasmy.gr), επιλέγει να **εξαλείψει εντελώς την πιθανότητα ύπαρξης αξιωματικών απόφοιτων ΑΣΣΥ στο μέλλον**. Αυτό θα μπορούσε να ειπωθεί και ως μια μορφή συντεχνιακής περιχαράκωσης: διατήρηση του “κλειστού κλαμπ” των αξιωματικών μόνο για τους προερχόμενους από ΑΣΕΙ

Συνέπειες για τα Εν Ενεργεία και Μελλοντικά Στελέχη

Συνοψίζοντας τις παραπάνω θεματικές, είναι σαφές ότι το προτεινόμενο νομοσχέδιο έχει **εκτεταμένες συνέπειες τόσο για τα σημερινά όσο και για τα μελλοντικά στελέχη** των ΕΔ. Ενδεικτικά:

- Σπουδαστές και Απόφοιτοι ΑΣΣΥ: Οι νέοι που εισέρχονται τώρα στις σχολές υπαξιωματικών θα βρεθούν προ εκπλήξεων. Ενδεχομένως πολλοί δεν έχουν επαρκώς ενημερωθεί ότι η καριέρα που τους περιμένει είναι περιορισμένου ορίζοντα. Όπως καταγγέλλει η ΠΟΕΣ, το ΥΠΕΘΑ απέφυγε να δημοσιοποιήσει το σχέδιο νόμου πριν τις Πανελλαδικές και τις δηλώσεις σχολών, πιθανόν διότι γνώριζε ότι θα υπάρξουν αντιδράσεις από την κοινωνία και τους υποψήφιους mod.mil.gr. Αυτό δημιουργεί ηθικό ζήτημα: οι νέοι σπουδαστές υπέβαλαν μηχανογραφικό με την πεποίθηση ότι θα έχουν προοπτικές αντίστοιχες με όσες είχαν οι προκάτοχοί τους (δυνατότητα κάποτε να γίνουν αξιωματικοί, να φτάσουν μέχρι Αντισυνταγματάρχες κ.λπ.). Αντ' αυτού, "τους προσφέρεται μια εικονική πραγματικότητα", όπως αναφέρει η ΠΟΕΣ scribd.com. Η εν λόγω Ομοσπονδία εκφράζει φόβους ότι οι πολιτικοί ιθύνοντες δεν αντιλαμβάνονται πως η εποχή που οι ΕΔ ήταν λύση βιοπορισμού έχει περάσει – η νέα γενιά δεν έχει κανένα κίνητρο να επιλέξει μια σταδιοδρομία με στασιμότητα και δυσμενέστερους οικονομικούς όρους scribd.com. Αυτό μακροπρόθεσμα μπορεί να επιδεινώσει την ήδη δύσκολη κατάσταση στις στρατιωτικές σχολές, οι βάσεις των οποίων έχουν πέσει (ήδη σήμερα ορισμένες σχολές ΑΣΣΥ βρίσκονται χαμηλά στις προτιμήσεις των υποψηφίων).

- Εν Ενεργεία Υπαξιωματικοί (απόφοιτοι ΑΣΣΥ): Για όσους υπηρετούν ήδη (τάξεις εισαγωγής περίπου 1990s-2020s), το νομοσχέδιο περιέχει μεταβατικές ρυθμίσεις. Κάποιες πρόσφατες τάξεις πήραν ορισμένες βελτιώσεις με τον ν.5018/2023 (άρθρο 52) 902.gr, όμως το νέο πλαίσιο του σώματος Υπαξιωματικών τους επηρεάζει κυρίως ως προς τις προαγωγές. Όσοι δεν έχουν πτυχίο ΑΕΙ γνωρίζουν ήδη ότι δεν θα φτάσουν ποτέ στον Συνταγματάρχη (λόγω ν.3883/2010) – τώρα βλέπουν ότι οι νεότεροι συνάδελφοί τους δεν θα έχουν καν τη δυνατότητα να φτάσουν στο βαθμό τους. Επίσης, δημιουργείται μια ιδιότυπη κατάσταση: δύο παράλληλες σειρές στελεχών στο ίδιο στρατόπεδο – οι "παλιοί" εξ ΑΣΣΥ αξιωματικοί που έγιναν Υπολοχαγοί, Λοχαγοί κλπ. και οι "νέοι" που θα σταματούν στον Ανθυπασπιστή. Αυτό ενδέχεται να φέρει και υπηρεσιακές δυσλειτουργίες ή τουλάχιστον ψυχολογική επιβάρυνση των νεότερων, βλέποντας τους (λίγο παλαιότερους) ομοιοβάθμους τους να φέρουν αστέρια αξιωματικού. Ήδη αρκετοί εν ενεργεία υπαξιωματικοί εκφράζουν αγωνία για το τι σημαίνει "δεν θα μπορούν να παραμένουν ως ΕΟΘ" μετά τα 35 έτη υπηρεσίας sasmy.gr – δηλ. αν πράγματι θα εξαναγκαστούν σε αποστρατεία χωρίς επ' ανδραγαθία προαγωγή κ.ο.κ. Το κλίμα λοιπόν είναι ανησυχίας και απογοήτευσης.

- ΕΠ.ΟΠ. και ΕΜΘ: Οι Εθελοντές Μακράς Θητείας (ΕΜΘ) ήδη έχουν δει σημαντικές αλλαγές (εντάχθηκαν σε ιεραρχία υπαξιωματικών με ν.4609/2019 και ν.4714/2020 που τους έδωσαν βαθμούς), ενώ οι ΕΠΟΠ πρόσφατα με ν.5018/2023 απέκτησαν δικαίωμα παραμονής μέχρι 50 ετών. Το νέο νομοσχέδιο τους επηρεάζει ως εξής: οι ΕΜΘ είναι κατηγορία που ουσιαστικά καταργήθηκε (δεν υπάρχουν νέοι ΕΜΘ, μόνο παλιοί), άρα διανύουν τα τελευταία χρόνια υπηρεσίας τους – πιθανώς με τον νέο νόμο θα εξωθηθούν να κλείσουν την καριέρα τους ως Ανθυπασπιστές Β' (καταληκτικός βαθμός εκτός ενεργού υπηρεσίας). Οι ΕΠΟΠ θα χωριστούν στους "παλιούς" (εισελθόντες πριν τη μεταρρύθμιση) και "νέους" (μετά το 2026-2030 όταν ξεκινά πλήρως το Σώμα Υπξκων). Για τους παλιούς, που σήμερα μπορούν θεωρητικά να γίνουν μέχρι Αρχιλοχίες, τίθεται και γι' αυτούς πλέον σαφές ταβάνι στον Επιλοχία, εκτός αν περάσουν τη διαδικασία μετάταξης σε Μ. Υπαξ/κούς (που όμως θα τους φέρει πάλι στην ίδια τροχιά). Ουσιαστικά οι ΕΠΟΠ θα αποτελούν τη "βασική ύλη" για τις χαμηλότερες βαθμίδες (Υ1-Υ4) και λίγοι ίσως φτάσουν Υ6 ή Υ7 στο τέλος του χρόνου τους. Αυτό συνιστά υποβάθμιση των κινήτρων για έναν ΕΠΟΠ, καθώς αφαιρείται η προοπτική κάποιας σημαντικής ανέλιξης κατά τη διάρκεια 25+ ετών υπηρεσίας. Δεν αποκλείεται λοιπόν να αυξηθούν και από αυτή την πλευρά οι παραιτήσεις, ιδίως αν δεν βελτιωθεί αισθητά το μισθολογικό (το οποίο, σύμφωνα με πληροφορίες, θα έχει "δυσμενέστερο μισθολόγιο" για τους χαμηλότερους βαθμούς scribd.com).

· Αξιωματικοί προέλευσης ΑΣΕΙ: Αν και το επίκεντρο της μεταρρύθμισης είναι οι υπαξιωματικοί, υπάρχουν συνέπειες και για τους αξιωματικούς (ιδίως των κοινών σωμάτων και των σωμάτων τεχνικής υποστήριξης). Το νομοσχέδιο προβλέπει, π.χ., τη δημιουργία Κοινού Σώματος Πληροφορικής, στο οποίο θα μεταφερθούν υποχρεωτικά όλα τα στελέχη Πληροφορικής των Κλάδων armyvoice.gr. Αυτό έχει εγείρει αντιδράσεις: αξιωματικοί (ακόμη και απόφοιτοι ΣΣΑΣ ή ΣΙ/ΣΜΥΑ ειδικότητας Πληροφορικής) θα αναγκαστούν να αλλάξουν σώμα και να υπηρετούν διακλαδικά, γεγονός που μπορεί να οδηγήσει σε μεταθέσεις ή καθήκοντα μη επιθυμητά armyvoice.gr. Ήδη αναφέρεται ότι αρκετοί σκέφτονται να παραιτηθούν διότι είναι περιζήτητοι εκτός ΕΔ και δεν θέλουν να δεσμευτούν σε ένα νέο σχήμα που δεν επέλεξαν armyvoice.gr. Επίσης, στο κεφάλαιο για τους αξιωματικούς, σημειώνεται ότι οι απόφοιτοι ΑΣΕΙ χωρίς φοίτηση στην ΑΔΙΣΠΟ (ανώτατη διακλαδική σχολή πολέμου) θα υφίστανται συμπίεση κατά ένα βαθμό και θα αποστρατεύονται ως Αντισυνταγματάρχες scribd.com. Αυτό ουσιαστικά καθιστά υποχρεωτική τη φοίτηση όλων στην ΑΔΙΣΠΟ, αλλιώς θα έχουν “κόφτη” στην εξέλιξή τους. Είναι μια αλλαγή που αφορά τους αξιωματικούς μάχιμους και ενδεχομένως αλλάζει το status quo των κρίσεων τους.

Συνολικά, η μεταρρύθμιση προκαλεί **αβεβαιότητα στο προσωπικό**. Όπως αναφέρει η ΠΟΕΣ, αν “καταρρεύσει ο θεσμός των Υπαξιωματικών” λόγω αυτών των αλλαγών, ποιο θα είναι το αντίβαρο για την απαιτούμενη αναλογία 1:9 αξκών/υπαξκών; scribd.com Ήδη οι απόφοιτοι ΑΣΣΥ καλύπτουν θέσεις “προς όλες τις κατευθύνσεις” λόγω έλλειψης επαρκών ΑΣΕΙ scribd.com. Εάν μειωθεί η προσέλευση νέων ή αυξηθούν οι αποχωρήσεις, ενδέχεται οι ΕΔ να αντιμετωπίσουν **σοβαρό πρόβλημα στελέχωσης** σε κρίσιμες ειδικότητες.

Αντιδράσεις Φορέων και Προτάσεις Βελτίωσης

Οι παραπάνω επισημάνσεις δεν προέρχονται μόνο από θεωρητικές συγκρίσεις, αλλά και από **συγκεκριμένες παρεμβάσεις φορέων**:

· Η Πανελλήνια Ομοσπονδία Ενώσεων Στρατιωτικών (ΠΟΕΣ) έχει ήδη στείλει επίσημο έγγραφο στον Υπουργό (αρ.841/2025 από 29/5/2025) με θέμα “Σταδιοδρομία Στρατιωτικών και Σώμα Υπαξιωματικών” scribd.com. Σε αυτό, αφού επισημαίνει ότι οι εξελίξεις τους δικαίωσαν (είχαν προειδοποιήσει για το επικείμενο νομοσχέδιο), συνοψίζει όσα αποκαλύφθηκαν στην παρουσίαση του ΓΕΕΘΑ στις 27/5/25: την πίεση στους αξιωματικούς ΑΣΕΙ χωρίς ΑΔΙΣΠΟ, αλλά κυρίως το νέο πλαίσιο για τους Υπαξιωματικούς scribd.com scribd.com. Η ΠΟΕΣ κάνει λόγο για προσπάθεια νομοθέτησης εν μέσω θέρους και χωρίς ουσιαστική διαβούλευση, κάτι που θεωρεί αντιδεοντολογικό mod.mil.gr. Ζητά την απόσυρση ή ριζική αναμόρφωση διατάξεων, τονίζοντας ότι δεν τεκμηριώνεται κάποια επιχειρησιακή ανάγκη για τη δημιουργία χωριστού σώματος υπαξιωματικών – αντίθετα, πρόκειται για πολιτική επιλογή χωρίς συναίνεση, που ενισχύει το αίσθημα αδικίας στα εν ενεργεία στελέχη mod.mil.gr mod.mil.gr.

· Το Συντονιστικό Συμβούλιο Συλλόγων Αποφοίτων ΑΣΣΥ δημοσιοποίησε κείμενο κριτικής “ανά άρθρο” του νομοσχεδίου armyvoice.gr. Εκεί προτείνει συγκεκριμένες βελτιώσεις: π.χ. προσθήκη στον σκοπό (Άρθρο 1) της αναβάθμισης των ΑΣΣΥ σε ανώτατο επίπεδο armyvoice.gr armyvoice.gr, και τροποποίηση του άρθρου 28 (για τις σχολές) ώστε να εξασφαλιστεί ότι η εκπαίδευση θα ανέβει αντί να πέσει armyvoice.gr. Σημειώνει με έμφαση ότι η κυβέρνηση αγνόησε τις προαναγγελίες της και ότι το σχέδιο που αναρτήθηκε ήταν σχεδόν ίδιο με ένα προσχέδιο που είχε διαρρεύσει μήνες πριν armyvoice.gr – δείγμα ότι δεν έλαβε υπόψη της τα σχόλια της διαβούλευσης. Το Συντονιστικό χαρακτηρίζει την κυβέρνηση “αφερέγγυα” και ζητά εκ νέου διάλογο.

· Ο Σύνδεσμος Αποφοίτων ΣΜΥ (ΣΑΣΜΥ) ήδη από το 2023 είχε υποβάλει υπόμνημα στη Βουλή ζητώντας ενιαία βαθμολογική εξέλιξη όλων των αποφοίτων ΑΣΣΥ sasmy.gr. Είχαν προειδοποιήσει ότι αν δεν δοθεί οριστική λύση, θα επανέλθουν συνεχώς διεκδικήσεις και θα διαιωνίζεται η ομηρία των μεσαίων στελεχών sasmy.gr. Οι προτάσεις τους (που αφορούσαν κυρίως τους παλιούς αποφοίτους

1991-2010) δεν υιοθετήθηκαν πλήρως το 2023 sasmy.gr, και τώρα βλέπουν ένα νέο πλαίσιο που τους ανησυχεί. Ο ΣΑΣΜΥ επικεντρώνεται στο ότι πρέπει επιτέλους οι απόφοιτοι ΑΣΣΥ να αντιμετωπιστούν δίκαια: να πάψει η αξιωματική τους εξέλιξη να ανακόπτεται τεχνητά λόγω πτυχίου, να συμπτυχθούν οι χρόνοι διοίκησης για προαγωγή (είχαν ζητήσει μείωση σε 2 έτη αντί 4 για προαγωγές Λοχαγού/Ταγματάρχη) sasmy.gr, και γενικά να εξαλειφθούν οι ανισότητες μεταξύ τάξεων αποφοίτων. Το νέο νομοσχέδιο, δυστυχώς, κινείται στην αντίθετη κατεύθυνση (ανακοπή εξέλιξης οριστικά στο επίπεδο υπαξ/κών). Είναι επομένως αναμενόμενο ότι ο ΣΑΣΜΥ και οι σύλλογοι θα κλιμακώσουν τη διαμαρτυρία.

- Σημαντική είναι και η πολιτική διάσταση: Βουλευτές της αντιπολίτευσης (ιδίως του ΚΚΕ και άλλων κομμάτων) έχουν ήδη καταθέσει ερωτήσεις. Ο ΚΚΕ, ειδικά, επιμένει στο θέμα της “βαθμολογικής αποκατάστασης των αξιωματικών εξ ΑΣΣΥ 1994-2010” 902.gr, ζητώντας από την κυβέρνηση να πάρει μέτρα επανόρθωσης (κάτι που το νέο ν/σχ δεν κάνει, αντιθέτως το αγνοεί). Επίσης, νεότερα κόμματα (π.χ. ΝΙΚΗ) έθεσαν το ζήτημα της θεσμοθέτησης του Σώματος Υπαξιωματικών ως κοινοβουλευτικό ερώτημα (στις 3/6/2025) καταγγέλλοντας την διαδικασία (ψήφιση αρχές Σεπτέμβρη, χωρίς διαβούλευση) και τις επιπτώσεις (υποβάθμιση αποφοίτων ΑΣΣΥ, αποκλεισμός τους από εξέλιξη) mod.mil.gr. Όλα αυτά δείχνουν ότι επίκειται πολιτική συζήτηση υψηλών τόνων για το θέμα.

Εν κατακλείδι, οι αντιδράσεις συγκλίνουν στην απαίτηση για **ουσιαστικές τροποποιήσεις** προτού το νομοσχέδιο προχωρήσει σε ψήφιση. Οι βασικές προτάσεις που φαίνεται να έχουν διατυπωθεί είναι:

- Πλήρης ανωτατοποίηση ΑΣΣΥ: Να ενταχθούν νομικά στις Ανώτατες Σχολές (πιθανώς μετατροπή τους σε ΑΤΕΙ στρατιωτικά), με αντίστοιχη αναβάθμιση προγραμμάτων, προσωπικού και υποδομών armyvoice.gr.

- Διατήρηση εκπαιδευτικής οδού εξέλιξης: Να μην καταργηθεί το σύστημα εξετάσεων για αξιωματικοποίηση υπαξιωματικών ή να θεσπιστεί νέα σχολή/κολλέγιο υπαξιωματικών που θα λειτουργεί ως “ενδιάμεσο πανεπιστήμιο” (συμβαίνει σε αρκετές χώρες) για όσους θέλουν να γίνουν αξιωματικοί (ένα πρότυπο που θα ανταμείβει την επιμόρφωση εν υπηρεσία).

- Άρση ή αύξηση καταληκτικών βαθμών: Πολλοί ζητούν τουλάχιστον οι άξιοι υπαξιωματικοί να μπορούν να φτάσουν βαθμούς ανώτερου αξιωματικού (πχ. Αντισυνταγματάρχη) αν όχι μέσω κρίσεων, τουλάχιστον τιμητικά πριν την αποστρατεία, ώστε να μην αισθάνονται επαγγελματικά αδιέξοδα sasmy.gr.

- Ευελιξία στους οργανικούς περιορισμούς: Αντί για απόλυτο κλειδωμά θέσεων με ορίζοντα 20ετίας, να προβλεφθούν μηχανισμοί αναπροσαρμογής ανάλογα με τις ανάγκες που θα προκύπτουν και τα προσόντα του προσωπικού (π.χ. αν υπάρχει πλεονάζων ικανό προσωπικό σε έναν βαθμό, να δίνεται δυνατότητα προαγωγής πέρα του αρχικού αριθμού μέσω αύξησης θέσεων).

- Διακομματική συναίνεση και σχεδιασμός: Τέλος, επισημαίνεται ότι τέτοιες βαθιές αλλαγές καλό είναι να αποφασίζονται με συναίνεση και μακρόπνοο σχεδιασμό. Να μη γίνονται αποσπασματικά από μια κυβέρνηση, διότι υπάρχει ο κίνδυνος μια επόμενη κυβέρνηση να τα αναιρέσει, φέρνοντας αναστάτωση χωρίς τέλος. Ένα σταθερό θεσμικό πλαίσιο ανθρώπινου δυναμικού στις ΕΔ απαιτεί συζήτηση με όλους τους εμπλεκόμενους (στρατιωτική ηγεσία, φορείς προσωπικού, κόμματα) και όχι εσπευσμένες ενέργειες.

Συμπεράσματα

Η ανάλυση του σχεδίου νόμου «Σταδιοδρομία και εξέλιξη των Αξιωματικών των ΕΔ» ανέδειξε μια σειρά από **αντιφάσεις και αδυναμίες** όταν συγκριθεί τόσο με τις εξαγγελίες όσο και με το υφιστάμενο πλαίσιο:

- Παρά τις δηλώσεις περί αναβάθμισης, πολλές ρυθμίσεις συνιστούν υποβάθμιση των προοπτικών για τους υπαξιωματικούς. Η κατάργηση της δυνατότητας να εξελιχθούν σε υψηλόβαθμους αξιωματικούς μετατρέπει μια άλλοτε ελκυστική σταδιοδρομία σε “κλειστό επάγγελμα” χαμηλής εξέλιξης.

- Η πολυδιαφημισμένη ακαδημαϊκή ανωτατοποίηση μένει μετέωρη: οι σχολές Υπαξιωματικών δεν αποκτούν πραγματικά τον χαρακτήρα ΑΕΙ, και μάλιστα με ορισμένες διατάξεις ενδέχεται να

οπισθοδρομήσουν (ελλείπει μόνιμων καθηγητών, βιβλιοθηκών, κ.λπ.) armyvoice.gr. Αυτό έρχεται σε πλήρη αντίθεση με τις προσδοκίες των στελεχών για κύρος και γνώση αντίστοιχη των ΑΣΕΙ.

- Η εισαγωγή ενός ξεχωριστού Σώματος Υπαξιωματικών μπορεί θεωρητικά να εξορθολογίζει την ιεραρχία, αλλά πρακτικά “κλειδώνει” τις ροές προαγωγών και εμφανίζεται ως μηχανισμός ελέγχου κόστους (περιορισμός μελλοντικών συντάξεων υψηλόβαθμων αποφοίτων ΑΣΣΥ κ.ο.κ.) εις βάρος του ηθικού. Οι ποσοστώσεις (1-2% στους ανώτατους βαθμούς Ε-8/Ε-9) σηματοδοτούν ότι ελάχιστοι θα ανταμείβονται, ενώ οι υπόλοιποι θα καθελώνονται.

- Το ισχύον νομικό πλαίσιο (ν.3883/2010 κ.ά.) ασφαλώς έχρηζε βελτιώσεων, αλλά το νέο νομοσχέδιο αντί να θεραπεύσει υπάρχουσες αδικίες, τις επεκτείνει. Είδαμε ότι η αδικία της στέρησης του Συνταγματάρχη από τους εξ ΑΣΣΥ (λόγω έλλειψης πτυχίου) sasmy.gr αντί να αντιμετωπιστεί, αντικαθίσταται από τη γενικευμένη στέρηση οποιουδήποτε αξιωματικού βαθμού για όλους τους μελλοντικούς υπαξιωματικούς.

- Η αξιοκρατία και διαφάνεια του νέου συστήματος αμφισβητείται: μετατάξεις μέσω συμβουλίων και περιορισμένων θέσεων ενέχουν το ρίσκο της υποκειμενικότητας ή της εύνοιας, σε αντίθεση με τις αντικειμενικές εξετάσεις. Επιπλέον, η απουσία θεσμικής μέριμνας για το πώς θα επιλέγονται οι “εκλεκτοί” (πέραν γενικών κριτηρίων στο νόμο) αφήνει ερωτηματικά. Η ΠΟΕΣ ήδη μιλά για αδιαφάνεια και αβεβαιότητα που επιτείνεται αντί να λύνεται.

Συνολικά, το σχέδιο νόμου συνιστά μια **ολιστική αλλαγή παραδείγματος** για το ανθρώπινο δυναμικό των Ενόπλων Δυνάμεων. Όμως, κάθε τέτοια αλλαγή πρέπει να κρίνεται με βάση το αν επιτυγχάνει τους διακηρυγμένους στόχους της χωρίς να παραβλέπει την πραγματικότητα. Οι ενδείξεις από την παρούσα ανάλυση είναι ότι:

- Υπάρχει ασυνέπεια μεταξύ στόχων και μέσων. Λόγου χάριν, ενώ ο στόχος είναι η παραμονή περισσότερου εξειδικευμένου προσωπικού στις ΕΔ, οι ίδιες οι ρυθμίσεις (περιορισμένη εξέλιξη, χαμηλό ηθικό) μπορεί να οδηγήσουν σε φυγή στελεχών.

- Το εγχείρημα στερείται ευρείας συναίνεσης και επιστημονικής τεκμηρίωσης. Όπως σημείωσε σκωπτικά ο Λιούτας, τέτοιες μεταρρυθμίσεις αλλού απαιτούν πολυετή μελέτη, ενώ εδώ εμφανίζονται ως έμπνευση ενός Υπουργού militaire.gr. Αυτό ελλοχεύει τον κίνδυνο αποτυχίας ή ανατροπής του όλου πλάνου στην πράξη.

Τελικό συμπέρασμα: Για να επιτύχει μια τόσο μεγάλη μεταρρύθμιση, χρειάζεται **επανεξέταση επί της ουσίας**. Η επαγγελματική εξέλιξη και η εκπαίδευση των στελεχών των ΕΔ είναι κεφάλαια ζωτικής σημασίας. Οι ανακολουθίες και αδυναμίες που επισημάνθηκαν θα πρέπει να αντιμετωπιστούν με τροποποιήσεις – όπως ζητούν οι φορείς – ώστε ο νόμος, όταν ψηφιστεί, να ανταποκρίνεται στις αρχές της **ισοτιμίας, αξιοκρατίας και επιχειρησιακής αποτελεσματικότητας**. Διαφορετικά, υπάρχει ορατός κίνδυνος η “μεταρρύθμιση” να οδηγήσει σε *μείωση της αποδοτικότητας και του φρονήματος* του ανθρώπινου δυναμικού, πληρώνοντας τελικά η ίδια η Άμυνα της χώρας το τίμημα των επιλογών αυτών.

Στον πίνακα συνοψίζονται οι κύριες αλλαγές του σχεδίου νόμου και οι αντίστοιχες επικρίσεις όπως αναλύθηκαν ανωτέρω. Οι παραπομπές αντιστοιχούν σε ενδεικτικές πηγές τεκμηρίωσης κάθε σημείου.

Τελική παρατήρηση: Το μέλλον του νομοσχεδίου αυτού θα εξαρτηθεί από το κατά πόσο οι εμπλεκόμενοι (υπουργείο και ΓΕΕΘΑ) θα αφουγκραστούν αυτή την πληθώρα παρατηρήσεων. Η ιδανική έκβαση θα ήταν ένας **εξαντλητικός διάλογος** και διορθώσεις που θα διατηρήσουν το αξιόμαχο, θα βελτιώσουν την εκπαίδευση και θα δώσουν προοπτική στο προσωπικό – χωρίς να οδηγούν σε “διάλυση της ραχοκοκαλιάς”, όπως προειδοποιούν οι επικριτές. Σε διαφορετική περίπτωση, υπάρχει ο κίνδυνος οι Ένοπλες Δυνάμεις να εισέλθουν σε μια περίοδο **αναταράξεων**, με αρνητικές συνέπειες στην εύρυθμη λειτουργία τους, και οι όποιες θετικές πτυχές (π.χ. ένα νέο μισθολόγιο) να επισκιαστούν από τα προβλήματα εφαρμογής και δυσανεμίας. Η ιστορία των μεταρρυθμίσεων στο στράτευμα διδάσκει ότι **οι άνθρωποι είναι το κλειδί**: μια μεταρρύθμιση που δεν τους πείθει και δεν τους κινητοποιεί, δύσκολα μπορεί να πετύχει τους στόχους της.

Βιβλιογραφικές & Συνδεδεμένες Πηγές:

1. Ολοκληρωμένη Ανάλυση Πολυνομοσχεδίου ΥΠΕΘΑ (Στρατιωτικό Προσωπικό), 2025.
2. Σχέδιο Νόμου (αρχικό προσχέδιο 169 σελίδων) «Σταδιοδρομία & Εξέλιξη Αξιωματικών/Υπαξιωματικών», 2024.
3. Κείμενο κριτικής “Πολυνομοσχέδιο V1 – Μάρκος”, 2024.
4. Ανακοίνωση ΠΟΕΣ αρ.841/2025 (29.5.2025) προς ΥΕΘΑ, «Σώμα Υπαξιωματικών – Σταδιοδρομία»[scribd.com](https://www.scribd.com)[scribd.com](https://www.scribd.com).
5. Παρέμβαση Συντονιστικού Αποφ. ΑΣΣΥ (Armyvoice.gr, 11.5.2024) «Η υποβάθμιση των υπαξιωματικών ανά άρθρο»armyvoice.grarmyvoice.gr.
6. Ερώτηση στη Βουλή (ΚΚΕ, Απρίλιος 2024) για βαθμολογική εξέλιξη αποφοίτων ΑΣΣΥ 1994-2010[902.gr](https://www.902.gr)[902.gr](https://www.902.gr).
7. Νόμοι 2439/1996, 3883/2010, 5018/2023 – ρυθμίσεις για εξέλιξη αποφοίτων ΑΣΣΥ[sasmy.gr](https://www.sasmy.gr)[902.gr](https://www.sasmy.gr).
8. Νόμοι 2913/2001, 3187/2003, 4361/2016 – καθεστώς στρατιωτικών σχολών (Ανώτερες – ισοτιμίες)[sasmy.gr](https://www.sasmy.gr).
9. Σχετικό ενημερωτικό υλικό & δημοσιεύσεις (Staratalogia, Millitaire, KranosGR, κ.λπ.), 2025

Μάρκος Κωνσταντίνου